

پدیدارشناسی هویت و مکان در بافت‌های تاریخی

دکتر محمدرضا پورجعفر^۱، دکتر حسن علی پورمند^۲، دکتر حسین ذبیحی^۳

مهندس لیلاسادات هاشمی دمنه^۴، مهندس محسن تابان^۵

^۱ استاد دانشکده هنر، دانشگاه تربیت مدرس

^۲ استادیار دانشکده هنر و معماری دانشگاه تربیت مدرس

^۳ استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

^۴ کارشناس ارشد طراحی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

^۵ دانشجوی دکتری معماری، دانشکده هنر، دانشگاه تربیت مدرس

تاریخ پذیرش: ۹۰/۱/۳۰

تاریخ دریافت: ۸۹/۱۱/۲۰

چکیده

با نگاهی به بافت‌های تاریخی، این نکته مشهود است که شکل‌گیری و حیات آن‌ها در تداومی تاریخی، فرهنگی، اجتماعی و محیطی به صورتی هماهنگ و منسجم عیان گردیده است. ساکنان این بافت‌ها هویت خود را از طریق ارتباطات اجتماعی و مشارکت در ایجاد این فضاهای ماندگار دریافت می‌نموده‌اند. تأثیر چنین مکان‌های ماندگاری در شکل‌دهی به هویت فردی و اجتماعی ساکنان، در مقطعی از حیات خود بر اثر تحولات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در نتیجه ورود تکنولوژی‌های جدید، جهانی شدن و تراکم فضا - زمان، کم رنگ شده است. با وجود مطالعات گسترده در زمینه نحوه تأثیر مفاهیم هویت و مکان و ارتباط متقابل میان آن‌ها در بافت‌های تاریخی، رابطه روشنی میان آن‌ها ارائه نشده است. در حالی که با شناخت نحوه تأثیر و تأثر چنین مفاهیمی می‌توان با پدیده از دست رفتن هویت در بافت‌های تاریخی و فقدان حضور آن در بافت‌های جدید مقابله کرد. در این مقاله، کوشش شده با شناخت ماهیت هویت و مکان، با بهره‌گیری از رویکردی پدیدارشناسانه ارتباط میان آن‌ها با نگاهی به بافت‌های تاریخی مورد مذاقه قرار گیرد و مدل مفهومی چگونگی شکل‌گیری هویت مکانی در آن‌ها ارائه گردد. وجود ارتباط مستحکم و دو سویه میان سازمان ادراکی و نظم و تعیین فضای شهری، سبب افزایش خوانایی و بهبود سازمان ادراکی، تقویت ارتباط با فضای شهری، خوانش بهتر عناصر و مؤلفه‌های شهری، فهم روشن معنای مکان‌ها و تقویت هویت فردی و اجتماعی خواهد شد.

واژگان کلیدی: هویت، مکان، حس مکان، پدیدارشناسی، بافت تاریخی

Phenomenology of Identity and Place in Historical Context

Mohammad Reza Pourjafar ¹, Hossein Zabihi ², Leila Sadat Hashemi Demneh³, Mohsen Taban⁴

¹ Professor, Faculty of Arts and Architecture, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

² Assistant Prof, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

³ M.A. Student, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

⁴ PhD Student, Faculty of Arts, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran

Abstract:

Looking at historical contexts, it is obvious that their formation and life are manifested in a coordinated and integrated form through a historical, cultural, social and environmental continuity. The residents of those contexts have been receiving their identities through social communication and participation in the creation of the lasting spaces. The impact of such lasting places in forming the individual and social identity of the residents in a section of its life have diminished as a result of economic and social and cultural changes because of introduction of new technologies, globalization, space and time density.

Despite broad studies conducted on the method of influence of concepts of identity and place and the mutual link among them in historical contexts, no clear relation is presented there, whereas having learned about the method of impact of such kinds of concepts, it will be possible to struggle against the phenomenon of identity loss in historical textures and lack of its presence in new textures.

Making efforts to know the nature of identity and place, and using phenomenological approach, this paper attempts to study their relations with a view to historical textures and to present a conceptual model on formation of place identity. The presence of a strong and two-way link between the perceptual and discipline organization and determination of urban space will increase reading, the improvement of perceptual organization, reinforcement of link with urban space, better reading of urban elements & components and a clear understanding of places and reinforcement of individual & social identity.

Keywords:

Identity, Place, Sense of Place, Phenomenology, Historical Context.